

SLOVENSKI NAROD

Jutranja izdaja v Ljubljani:

vse leto K 12—
pol leta " 6—
četrt leta " 3—
na mesec " 1-10

Dopisi naj se frankirajo. Rokopisi se ne vračajo.
Uredništvo: Knaflcova ulica št. 5, (v pritličju levo), telefon št. 34.

Izhaja vsak dan zjutraj.

Pesamezna številka 4 vinarja.

Inserati: 65 mm široka petiti vrsta 14 vln. Pri večkratni inserciji po dogovoru.

Na pismena naročila brez istodobne vplačila naročnine se ne ozira.

Jutranja izdaja po pošti za Avstro-Ogrsko:

vse leto K 18—
pol leta " 9—
četrt leta " 4-50
na mesec " 1-60

Za inozemstvo celo leto 28—
Upravišтво: Knaflcova ulica 5, (spodaj, dvorišče levo), telefon št. 35.

Najnovejše vesti. — Brzobjavna in telefonska poročila „Slov. Narodu“.

Česko - nemška pravna pogajanja.

Praga, 24. decembra. Predsednik zveze čeških deželnozborskih klubov dr. Škarda je sklical za 27. t. m. popoldne za 4. uro sejo zveze, da se posvetuje glede nadaljevanja česko-nemških pravnih pogajanj.

Praga, 24. decembra. »Česke Slovo« poroča, da so češki radikali pripravljeni udeležiti se novih česko-nemških pravnih pogajanj edino-le pod pogojem, če se prej skliče češki deželni zbor in če se preje določi dnevni red prve seje češkega deželnega zbora.

Proslava petdesetletnice češkega politika dr. Kramara.

Praga, 24. decembra. Praški občinski svet je imenoval povodom petdesetletnice češkega politika dr. Kramara le-tega za častnega občana kraljevega mesta Prage.

Praga, 24. decembra. Petdesetletnica dr. Kramara se bo s češke strani vporabila za to, da odpotuje 27. t. m. večja deputacija čeških poslancev na dr. Kramarevo bivališče. Pri tej priliki se mu izroči tudi udanostna izjava, delo prof. Myslibeka. V prostorih »Češkega kluba« v parlamentu se postavi kip dr. Kramara. 5. januarja se bo dr. Kramareva petdesetletnica slavnostno in javno proslavila. Pri tej priliki se vrši svečanostni koncert, po koncertu pa slavnostna pojedina, h kateri bodo povabljene najodličnejše češke osebe.

Ogrski državni zbor.

Budimpešta, 24. decembra. Ogrski državni zbor je bil včeraj do dne 3. januarja odgojen. Vsled tega ogrski državni zbor ni rešil niti trgovinske pogodbe med Avstrijo in Srbijo, niti zakonske predloge o položaju bančnega štatuta. Koncem seje je stavil poslanec Justh na ministrskega predsednika grofa Khuen Hedervarya vprašanje, kakšen delovni program je sestavil za državni zbor. Ministrski predsednik grof Khuen Hedervary je odgovoril, da se bo dne 3. januarja nadaljevala razprava o zakonski predlogi glede trgovinske pogodbe med Avstrijo in Srbijo, in ko bo ta debata končana, pride v razpravo zakonska predloga glede podaljšanja bančnega štatuta. Justh se je s tem odgovorom zadovoljil.

K obsodbi falzifikatorja dokumentov Vašića.

Belgrad, 24. decembra. Navesti je govor drž. pravdnika Demića, ki je v svojem govoru poudarjal, da se sedaj v Srbiji množe slučaji, kjer posamezni individui stopajo v službo drugih držav, da delujejo proti interesom Srbije. Zaradi tega je treba pri obsodbi vporabiti najstrožjo kazn. Sodelovanje Vašićevo pri ponarejevanju dokumentov je veleizdaja in zato naj se vporabi pri izreku kazni za veleizdajo določena, najstrožja kazn. Po govoru državnega pravdnika je bila obravnava odgojena in včeraj dopoldne je bil Vašić — kakor

smo že v našem večernem listu poročali — obsojen radi hudodelstva po § 86. al. 1. srbskega kazenskega zakonika na 5 let težke ječe.

Belgrad, 24. decembra. V utemeljevanju obsodbe falzifikatorja Vašića je sodni dvor poudarjal, da so se izkazale navedbe Vašićeve glede njegovega občevarja z avstro-ogrskim poslanštvom za resnične in da je po izvedenih dokazih, da je bil Vašić v korespondenci s Swientochowskim; glede teh pisem so namreč izvedenci izrekli, da izhajajo iz njegove roke.

Bivši bolgarski ministri pod obtožbo.

Sofija, 24. decembra. Skupina 88 poslancev je predložila sobranju predlog, da naj se obtoži bivše bolgarske ministre Petkova, Petrova, Gudeva, Panajotova Genadijeva, generala Savora in Šišmanova radi poverjenja državnega denarja. Proti Šišmanovu se naj pravzaprav postopa samo radi nekega političnega pregreška. Po bolgarskem zakonu morajo obtoženi ministri tri dni po obtožbi priti v sobranje in dati pojasnila glede dejstev, katerih so obtoženi. Šele potem sobranje nadalje sklepa.

Spremembe v bolgarskem poslanštvu na Dunaju.

Berolin, 24. decembra. »Vossische Zeitung« poroča z Dunaja: Leg. svetnik pri bolgarskem poslanštvu na Dunaju je bil nenadoma odpoklican. To odpoklicanje se spravlja v zvezo s podelitvijo bančne koncesije v Varni berlinskemu agentu Reiserju.

Oproščena morilka moža.

Dunaj, 24. decembra. Korespondenca »Globus« poroča iz Zagreba: Včeraj se je vršila pred zagrebškim kazenskim sodiščem obravnava proti Elizabeti Magenheimer, ki je neko noč v Zagrebu ubila s sekiro svojega moža, ki je bil trgovec v Zagrebu. Simpatije vsega ljudstva in vseh porotnikov so bile že z vsega početka na strani obtoženke, za katero se je po Zagrebu nabralo že nekaj denarja. Zastopnik Magenheimerove je v zagovoru poudarjal, da je ubiti soprog spolno občevar s svojo pastorko in da ga je Magenheimerova ubila s sekiro ravno v trenutku, ko je hotel še drugo njeno hčer posiliti. Ravna je torej pod vtiskom nepremagljive sile. Sodni dvor je obtoženko oprostil, na kar je občinstvo priredilo obtoženki in sodnemu dvoru ovacije.

Obsojeni poslanci.

Brno, 24. decembra. Deželni poslanec Barton, ki se je protivi sklicu se na svoje poslaniško imuniteto pričati v neki kazenski zadevi v Uberskem Hradišču, je bil radi tega kaznovan z globo 100 K.

Razid znane angleške tvrdke.

London, 24. decembra. Znana londonska tvrdka Ernst Kassel & Comp. se razdruži 31. t. m.

Blamirani klerikalci.

Najbolj nesrečna človeka so si klerikalci izbrali, da prirejajo po Ljubljani shode. Pred nekaj tedni ga je imel v Trnovem dr. Pegan, na katerem je sebe in celo klerikalno stranko tako nesmrtno blamiral, da je celo »Slovenec« kar sapo zaprl. V četrtek se je izkazal junaka v drugo deželni odbornik dr. Zajc. Sklical je namreč shod uslužbencev električne železnice v gostilno pri Flegarju na Zaloško cesto v Vodmatu. Že to, da se je dr. Zajc sploh upal sklicati električne železnice uslužbence, so ti smatrali za predrzno klerikalno provokacijo. Uslužbenci so namreč zavedni narodnjaki in so na lastni koži spoznali za časa lanskega štrajka, kako so se v najbolj resnih časih klerikalci iz njih norčevali in kako so jim metali polena pod noge takrat, ko so se oni borili za izboljšanje gnetnega položaja. Uslužbenci električne železnice so radi tega tudi odklonili povabilo dr. Zajca in so sami priredili shod, na katerega so povabili tudi g. Ribnikarja in Reiserja. Ko so klerikalci izvedeli za napreden shod, ki se ima vršiti pri Prusniku v Novem Vodmatu, so ugrabili, kako bi se izognili velikanski blamaži, kajti že naprej so videli, da ne bo na njih shod ljudi. Raznesli so vest, da klerikalnega shoda sploh ne bo in da bosta dr. Zajc in dr. Pegan že drugokrat prišla med električne železničarje. Končno pa so se klerikalni generali vendarle ojunčili in so poskusili srečo. K Flegarju pa so prišli na shod le trije železničarji in sicer so bili to tisti »možje«, ki so lansko leto kakor Judež Iškarijot prodali svoje stanovske tovariše s tem, da so bili stavkokazi. Klerikalna deželna odbornika sta nekaj časa sedela v tej čedni družbi, a bolj in bolj jih je postajalo sram in strah.

Na vse zadnje so pa sklenili, da gre cel »klerikalen shod« na naprednega. In res, postavili so se klerikalci pred špranje oken in vrat in vlekli na ušesa, kaj naprednjaki govore. Bilo pa je že okrog 12., ko vstopi v zborovalnico dr. Zajc in prosi za besedo, češ, »jaz vidim, da je marsikak moj prijatelj tukaj.« Dr. Zajc je dobil takoj odgovor na to. Predsednik da namreč na glasovanje, jeli se da dr. Zajcu beseda ali ne. Shod pa, na katerem je bilo okoli 70 ljudi, soglasno sklene, da dr. Zajca ne mara poslušati. Klici: »Saj je pijan, kakor kanon, kako bo govoril.« — »Mi smo trezni ljudje, naj se Zajc najprej iztrezni, potem naj šele pride med nas« itd. se razlegajo po sobi. Dr. Zajc je danes predsedniku lahko hvaležen, da ga je obvaroval še večje blamaže; kajti ko bi prišel v sladkoinjenem stanu, v kakršnem je bil, do besede, bi težko reprezentiral slavni deželni odbor še slavnije deželnozborske večine. Dr. Zajc je še zunaj v veži milo prosil, naj bi se ga pustilo na shod, pa so mu zborovalci poslali ven pošto, da naj bi prišel na shod ob 10. in ne sedaj, ko že odhaja vse domov. Njegov »prijatelj« pa mu je v

brk povedal: »Ja gospod doktor, kaj pa hočete, ko ste tako pijani, da se boste še bolj osmešili.«

Narodno-napredni shod se je vršil ob velikanskem zanimanju in navdušenju. Prvi govornik g. Ribnikar je razkladal, kako hočejo klerikalci stališče električnih uslužbencev še poslabšati s tem, da dobi Ljubljana vsled njihovih deželnozborskih sklepov novih 25 % občinskih doklad. Prof. Reiser je govoril o draginskem vprašanju in povsod jeval, zakaj se upajo klerikalci ravno med takozvane nižje sloje in zakaj ne napravijo shodov med meščani ali med uradništvom. Gospod Pust si je pošteno privoščil tri stavkokaze, ki so šli na klerikalni shod in marsikako krepko zasolil Stranki Ljudskih Slepcev. Končno je bila sprejeta naslednja resolucija:

»Uslužbenci električne železnice in drugi na shodu pri Prusniku v Novem Vodmatu zbrani ljubljanski volilci protestirajo, da so se klerikalci sploh osmelili povabiti električne železnice uslužbence na klerikalen shod. Da nismo šli na njihov shod, ki se pravzaprav sploh vršiti ni mogel, da smo priredili svoj narodno-napredni shod, dokazuje, da klerikalcev ne maramo. Pozivljamo vse delavske ljubljanske sloje, naj ravno tako kot mi, obrnejo klerikalnim zapeljivcem in sleparjem hrbet in naj se ne dajo zapeljati na njihove limanice.«

Ob velikanskem navdušenju je bila resolucija soglasno sprejeta in po 12. uri zaključen veleznačilen shod. Dr. Zajc je še poslal, potem ko je odšel, menda na »intervencijo podžupana« klerikalnega vodmatskega Orazma, v zborovalnico občinskega redarja, da je javil policijsko uro. Nato so se klerikalci izgubili v temi in megli. Vsi, ki so odhajali s shoda, so dejali, da je bil to noč klerikalen zajec ustreljen. Nekdo pa je pristavil: »Mislili so ja, da jim bomo šli v Rim svetinje snažit, pa so se zmotili.« Danes se dr. Zajcu in klerikalcem smeje cela Ljubljana.

Jutranja izdaja našega lista.

Radi božičnih praznikov počiva vse delo v tiskarni. Radi tega jutranja izdaja našega lista ne izide v nedeljo in ponedeljek, marveč šele v torek zjutraj, kar naj čitatelji blagohotno vzemo na znanje.

Kakšne vžigalice so to?

V nekaterih krajih na Kranjskem se prodajajo vžigalice, katerih provenienca je docela neznana. Na prvi strani škatljice, v kateri so vžigalice, je vtisnena silhueta ljubljanskega mesta z Gradom v črni barvi, pod Gradom je zelena lipova vejica, nad sliko Ljubljane pa je nadpis: »Ljepa naša domovina«. Na drugi strani škatljice je v rdečem polju napis »U korist žrtava«, sredi je v rdeče-modro polje vtisnen zaplenjeni narodni kolek »20./IX. 1908«, spodaj pa na rdečem polju napis »Česká sirkárna v Č. Budějoví«.

cich». Te vžigalice so brez dvoma spekulacija na narodno čustvo Slovencev. Dotičnik, ki je te vžigalice založil, bi rad delal kupčijo in si, izrabljajoč narodno čustvo Slovencev, napolnil svoj žep. Narodni kolek »20./IX. 1908.« in napis »U korist žrtava« je samo slepilo in sleparstvo, zakaj nikdo ni nikogar pooblastil, da sme nabirati za narodne žrtve, niti »Združeni narodni odbor« od »Česke sirkárne«, da bi dobil kak novčič za žrtve. Torej, Slovenci, pozor!

Abstinencia.

Po vseh ljubljanskih vogalih se te dni bleste šareni plakati, ki pozivljajo na bojkot proti alkoholu. Napij se iz studenca, živela abstinencia, se glasi refren. Prav, ne ugovarjamo! Toda čudno, več kot čudno se nam zdi, da čestita antialkoholna gospoda takih afišev ni dala nabiti na krajih, kjer bi bili že posebe umestni. Pogrešamo jih na vratih »Katoliške oštarije«, vulgo »Uniona«, na »Škofovi kleti« na Glavnem trgu in predvsem na šnopsariji velikega katolika Polaka na Dunajski cesti. Niti bi ne škodilo, če bi se takih lepakov obesilo na vrata kranjskih farovžev. Da, da, praksa in teorija! Klerikalna gospoda pač nam priporoča abstinenco, sama zase pa nikakor ne odklanja rujne kapljice. Le stopite med dvanaajsto in eno uro zjutraj na Miklošičevo cesto, tja pod razsvetljena okna »fajmoštrova« in takoj se boste uverili, kako se tu abstinencije. Če vam to ne zadošča, počakajte. Ko so se tamošnji katoliški pivci dovolj okrepili z božjo kapljico in je že davno odbila policijska ura, katoliški gospodi še ni dovolj abstinence. Zato jo krenejo nižje doli v bližino »Hribarjevega« mostu v »protileberalno« kavarno, kjer se nadaljuje abstinencije do dveh in dalje. — Zanimiva je usoda tega lokala. Pred leti, ko se tam na nasprotni strani ljubljanični še ni dvigala ponosna palača »Katoliške tiskarne«, je krčmaril v njem skromen naprednjak. Svojim gostom v zabavo je imel gramofon, ki je sviral do policijske ure. Ta gramofon je baje kalil nočni mir nasprotno stanujočim katoliškim abstinentom, ki pa legajo navadno šele ob rani uri v mehko perje. Rili so toliko časa in se pritoževali, da so izrinili naprednega gostilničarja. Vsaj poznate basen o lisici in ježu! Takrat namreč je katoliškim gospodom nedostajalo prostora v stari tiskarni. Bližnji gostilniški lokal se jim je zdel neznansko priročen in povsem pripraven za njih trgovske nakane. Izgrizli so zato gostilničarja-naprednjaka, sami pa vdomili se na njegovem mestu, — napravili so si tam katoliško knjigovoznico. Ko je bila nova palača gotova, so se, seveda, zopet izselili. Iz bivše knjigovoznice se je v spremeni-

no priredila kavarna, ki jo zdaj katoliški abstinentje o rani uri marno posečajo in kjer se potem nadalje krepijo in vtrjujejo v protialkoholni zdržnosti. Nedavno temu še so sicer o takih in enakih prilikah, ko je rujno vince zlezlo malo v lase, hodili tudi k bližnjemu sosedu na črno kavo in likerje, pa so ga kmalu ostavili, češ, ta kavarna je preliberalna. Zato pa zahajajo zdaj raje v bivšo svojo knjigovoznico, kjer jim strože nemški Švicar - protestant. Živela katoliško-narodna zavednost in krščanska abstinencia!

Četrty družabni večer »Narodne Čitalnice«, dne 26. t. m. ob polu 9. uri zvečer.

Prazniki, ob katerih počiva vse delo, postajajo dolgočasni, če jih ne krajšamo z zabavo. Ker pa v ponedeljek, 26. t. m. ni slov. gledališke predstave, in nekake druge primerne zabave, bo gotovo ljubljanskemu občinstvu zelo ustrezno, da priredi »Narodna Čitalnica« svoj ples na Štefanov večer v »Narodnem domu«, na katerega vabimo vse člane in znance.

Slovenec — vodja gostilničarskega tečaja v Sofiji.

Svoječasno smo že poročali, da namerava trgovsko - industrialna zbornica v Sofiji prirediti gostilničarski tečaj po vzoru ljubljanskih. Ta načrt je že stopil v aktualen stadij. Kakor smo izvedeli, se je trgovsko - industrialna zbornica v Sofiji sedaj obrnila na ministrstvo na Dunaju in na trgovsko in obrtno zbornico v Ljubljani s prošnjo, naj ji preskrbita sposobno kakega slovenskega jezika večšo moč, ki bi prevzela vodstvo gostilničarskega tečaja, ki ga nameravajo tekočo zimo prirediti v Sofiji. Tako ministrstvo, kakor trgovska in obrtna zbornica v Ljubljani sta nasvetovala za voditelja tega tečaja g. Ivana Kendo, hotelirja v Ljubljani. V kolikor smo poučeni, se je sofijska trgovska zbornica že obrnila na g. Kendo z vprašanjem, ako bi hotel prevzeti vodstvo gostilničarskega tečaja. G. Kenda je seveda odgovoril, da rade volje prevzame ta posel. Gostilničarski tečaj bo trajal 1 do 2 meseca. Zasluga, da je poklican v Sofijo Slovenec za voditelja gostilničarskega tečaja, gre dobremu prijatelju Slovencev industrijaku g. Georgiju T. Pejovu, ki je poleti dlje časa bival na Slovenskem in proučeval naše razmere.

Iz sodne dvorane.

Okrajno sodišče ljubljansko.

Pomota. Dne 23. decembra je stala pred tukajšnjim okrajnim sodiščem Uršula Vojkar, ker je dne 28. oktobra nadležno beračila po Ljub-

ljani. Izkazalo pa se je, da je bila U. Vojkar zaradi tega že 15. novembra obsojena na 24 ur zapora, katerega je tudi prestala. Vsled pomote pa je bila dne 23. decembra zaradi istega prestopka še enkrat klicana k sodnji. Ker se je izkazalo, da je kazen za to že prej prestala, je bila oproščena.

Obdolžen goljufije. Dne 31. julija t. l. je prišel tesar Franc Leskovec z Hotedersice k Mihi Adamiču st. mojstru v Praprečah in ga prosil dela. Adamič ga je sprejel za neko zgradbo v Celju in se z njim zmenil, da bo Leskovec v par dneh prišel v Celje. Dal mu je tudi predudjma 20 kron. Leskovca pa niti v določenem roku, niti pozneje ni bilo. Vsled tega je bil tožen radi goljufije. Zagovarjal se je s tem, da je bil v Ljubljani okraden in ker se brez sredstev ni mogel peljati v Celje, je sprejel neko delo v bližini Ljubljane. Pozneje je Adamiču vrnil 10 kron, drugih deset pa ta ne zahteva nazaj. Vsled tega se je sodišču Leskovčev zagovor zdel verjeten in prišlo je do prepričanja, da ta ni imel namena goljufati. Vsled tega je Leskovca tudi oprostito.

Radi neužitnega masla. Dne 14. t. m. je prinesla na ljubljanski trg neka Katarina C a j h e n iz Šate smetano in surovo maslo. Smetana je bila popolnoma plesnjava, surovo maslo pa tako nasmeteno in umazano, da je bilo oboje popolnoma neužitno. Priča tržni stražnik Josip V e r t a č - n i k je to popolnoma potrdil. Vsled tega je bila Cajhen radi prodajanja neužitnih živil obsojena pred tukajšnjim okrajnim sodiščem na 10 kron globe, v slučaju neiztirljivosti pa na 24 ur zapora.

Inženir. Monter H. K. se je meseca februarja v nekem južnem mestu naključno seznanil s pisarjem Lešnikom, ki se mu je predstavil za inženirja, v resnici pa je bil le zakotni pisar. Nedavno sta se v Ljubljani zopet došla in gospod »inženir« je takoj povabil monterja K. v gostilno. V gostilni sta dobro jedla in pila, Lešnik pa je naposled vse lepo plačal. Plačeval je pa z denarjem, ki si ga je bil izposodil pri Ivanu R a z b e r g e r j u, pri katerem je bil na stanovanju. Tega denarja mu pa ni nikdar vrnil. K. seveda niti najmanj ni slutil, da je v družbi goljufa. Pozneje, ko je to izvedel, ni bilo o gospodu »inženirju« nikakega duha ne sluha več. Obtožen je bil vsled svojega občevarjanja z Lešnikom, ob enem z njim goljufije. Kakor pa se do sedaj vidi, ne pade nanj nikaka krivda. Sodišče bo zaslišalo še nove priče in vsled tega se razprava preloži na nedoločen čas.

Ukraden svinec. Nedavno je prišel k 13letnemu Alojziju P r e t n a r j u v Spodnji Šiški neki T e p i n a in mu rekel, naj gre z njim, da ima on

lep kos svinca. Pretnar je šel z njim in Tepina ga je peljal pred Štupicevo trgovino, kjer mu je rekel, naj počaka, sam pa je šel notri. Kmalu je prišel na drugi strani ven ter prinesel precej svinca, katerega je seveda ukradel, kar pa mladi Pretnar ni mogel sumiti. Nato sta šla pod nek kozolec, kjer sta svinec razbila v manjše kose. Tepina je poslal nato Pretnarja s svincom k starinarici Jožefi Juvanc, kjer ga je to prodal in prinesel denar Tepini, kakor mu je ta naročil. Tepina bo pozneje kaznovan. Zagovarjati pa se je morala 23. t. m. pred sodiščem Jožefa Juvanc, ker je kupila sumljivo blago in je bila obsojena na 10 kron globe.

Nepoklican ribji lovec. Leopold J e r a n č i č, delavec iz Sela, je lovil 13. t. m. v Ljubljani ribe. Ker ni takoj ujel nobene, je zasadil palico v zemljo in pustil trnek v vodi, da bi se katera ujela, sam pa je šel sekati drva. Ko je prišel mimo lovski čuvaj Anton R e b e r n i k in ga vprašal, če je on lovil ribe in če je trnek njegov, je Jerančič to potrdil. Ker je Jerančič dejanje sam priznal, ga je sodišče obsodilo samo na 24 ur zapora.

Razne stvari.

* Igralska strast med Madžari. Ena najbolj karakterističnih lastnosti Madžarov je igranje na karte. Od najnižjih do najvišjih — vse igra karte, in povsod: v železničnem vagonu, v kavarnah, v gostilnicah, posebno pa v klubih. Madžarski politični klubi pravzaprav niso nič drugega nego igralski klubi. Vse ostalo, tudi politika, je v teh klubih pogostoma postranska stvar. Imajo pa svojo politično barvo, in kdor igra n. pr. v liberalnem klubu, glasuje tudi z liberalno stranko. Politični klubi so opremljeni z velikim komfortom. Zato ni čudno, da je pri razpadu »neodvisne stranke« igralo veliko vlogo vprašanje, kdo bo dobil klubovne lokale, ali Justhoveci ali Košutovci. Kajti oprava kluba je veljala lepe ti-sočake. Kako zelo cvete na Ogrskem kartanje, je videti iz tega, da v posameznih klubih znašajo takse za porabo kart na leto 50.000 do 150.000 K. Nič posebnega ni, če igra kdo dva dni in dve noči brez prestanka. Kartanju so udani vsi — brez razlike političnih strank. Zato je tudi umljivo, da se davek na karte na Ogrskem že 30 let ni zvišal, med tem ko so se vsi drugi davki zvišali — Madžari bi se pač takemu davku složno uprli, brez razlike političnega prepričanja. — Seveda so na Ogrskem tudi goljufije pri igri na dnevnem redu. In le na Madžarskem so mogoče besede, ki jih je nekoč pri kartanju izustil neki kartopirec: »Pet kraljev je že v igri, kadar pride šesti, pa takoj neham

LISTEK.

Na robu prepada.

Povest; spisal F. R. (Dalje.)

S sklonjeno glavo je stal Matevž v sobi in ni mogel ziniti nobene besede.

Pa bodi pozabljeno, Matevž, je nadaljevala Elvira, samo to vas prosim, usmiliti se mojega moža, ki trpi po nedolžnem v ječi, dajte mi dokaz, ki ste mi ga obljubili.

Matevž je dvignil glavo. Smrt nobled je bil in trepetal je, kakor bilka.

Gospa, je zakričal ves prestrašen, kaj niste vi šatulje vzeli seboj?

Tudi Elvira se je ustrašila, a ta strah jo je hitro minil in polastila se je je nezaupnost.

Jaz nisem videla vaše šatulje, je rekla trdo. Ko ste me napadli, sem bila tako presenečena, da nisem nič vedela, kaj se godi...

Potem je kdo drugi šatuljo odnesel. A kdo?

V naglici je Matevž povedal, da je šatuljo vrgel iz rok in potem nanjo pozabil. Elvira mu je ostro gledala v oči in potem začela zmajevati z glavo.

Matevž — jaz vam ne verjamem.

Gospa — verjemite mi, gospa, prosim vas, verjemite.

Ne morem, Matevž. Kdo vam more to verjeti? Nič! Kako šele jaz, ki sem take stvari z vami doživela?

Gospa — verjemite mi! Je prosil Matevž. Pregrešil sem se nad vami, to je res, a verjemite mi vendar.

Ne morem!

Matevž je vzel iz žepa samokres. Ne bojte se me, gospa. Ničesar vam ne bom storil.

Napel je samokres in si ga nastavil na sree.

Gospa, je rekel s srdito odločnostjo, življenje nima zame nobene vrednosti več, če ne morem vam služiti. Če mi ne verjamete, da tistih dokazov nimam, ne morem več živeti.

Govoril je s tako iskrenostjo, da mu je morala Elvira verjeti. A povedati mu tega ni hotela.

Če tiste šatulje nimate vi, kdo jo potem ima? Kdo hodi ponoči po tisti poti? Nič!

Nekdo je moral biti tam in šatuljo odnesti, je dejal Matevž. Ne vem kdo. Jaz je nimam. A pripravljen sem jo iskati, pripravljen sem na vsako dobro in slabo dejanje, samo da jo dobim. To pa morem storiti le, če mi verjamete in mi zopet zaupate, saj drugače sploh ne maram živeti.

Elvira je vzela Matevžu samokres iz rok. Videla je, da je nabit. Njeni drobni prsti so se krčevito oprijeli samokresa. Naenkrat ga je dvignila in namerila.

Matevž — ali res nimate dokazov?

Matevž je razgalil svoja široka prsa.

Ustrelite gospa — a dokazov nimam.

Elviri je upadla roka. Še enkrat je pogledala Matevža v oči, potem je rekla:

Verjamem vam, Matevž! A če hočete zopet postati moj prijatelj, dobite mi tisti dokaz in potem pridite zopet.

Toda Matevž se ni ganil z mesta. Zopet je povsobil glavo, obračal klub v rokah in težko požiral.

Kaj bi še radi, Matevž? ga je vprašala Elvira.

Rad bi — rad bi vedel — če mi morete odpustiti, kar sem storil, ker vas imam preveč rad?

Kakor zvest pes svojega gospodarja, tako je Matevž pogledal Elviro in ta pogled ji je končno omečal sree.

Odpušcam vam, Matevž, odpušcam vam tudi, če bi mi ne prinesli dokaza za nedolžnost mojega moža.

Matevž, velikan Matevž, se je zazibal, kakor bi ga zapuščale moči. Elvira mu odpuščala, tudi če bi se mu

ne posrečilo zopet dobiti po njegovi krivdi izgubljenega dokaza za Svetlinovo nedolžnost. Spoznal je zdaj ne le Elvirino velikodušnost, nego tudi njeno zaupanje in prijateljstvo do njega. Rad bi bil padel pred njo na kolena in ji poljubil rob njene obleke, a ni se upal.

Gospa, je končno zajeceljal, če bode kdaj slišali, da se je Matevž Valjavec ustrelil, potem vedite, da je to storil, ker ni mogel več dobiti dokaza za nedolžnost vašega moža.

Po teh besedah je brez slovesa zbežal iz hiše.

Namenil se je najprej h kamnolomu in tam zopet iskal šatuljo. Ko je tam iskal, so bili delavci že na delu. Vsakemu je Matevž povedal, kaj je izgubil, vsakemu je razložil, da je bil v šatulji dokaz za Svetlinovo nedolžnost, in vsakega je prosil, naj izprašuje in poižveduje po šatulji.

Šel je potem v vas. Od hiše do hiše je šel in povedal isto in izpraševal po šatulji. Iz domače vasi je šel v sosedne vasi in tudi tam obhodil vse hiše in obetal bogato plačilo vsakemu, kdor prinese šatuljo s pismom. Kakor ogenj se je širila vest po cellem okraju. Samo o Svetlinovi nedolžnosti in o Matevževi šatulji so ljudje govorili, a nihče ni ničesar vedel povedati.

(Dalje prihodnjt.)

igrati. — Sicer se pa tej strasti ne čudimo, prve karte, ki jih imajo v dvornem muzeju na Dunaju in ki so iz XIV. stoletja imajo — ogrski

Stare želve. Kakor je znano, žive želve zelo dolgo. Zadnjič je vojvoda Connaughtski prišel na otok Sv. Helene in je tam videl želvo, ki je stara najmanj 150 let in s katero se je zabaval že Napoleon. V St. Louian je želva, ki je že v Kolumbovih časih bila stara nad 200 let. Kolumbo jo je baže videl, ko je prišel prvič v Ameriko.

Kdo je vprizoril „veleizdajo“ na slovanskem jugu?

(Proces proti Vladimiru Vašiču v Belgradu.)

V četrtek dopoldne ob 9. se je pričela pred sodiščem v Belgradu obravnava proti znanemu falsifikatorju Friedjungovih dokumentov, Vladimiru Vašiču.

Razpravna dvorana je bila natlačena polna občinstva, ki je z veliko napetostjo pričakovalo začetka razprave. Ko je prišel sodni senat v dvorano, je zavladala splošna tišina. Kmalu nato so pripeljali v dvorano obtoženca Vašiča.

Vse oči so se obrnile vanj. Mož je očitno shujšal v zadnjem času, obraz mu je blede, oči zro nekamo boječe v daljavo, a kljub temu je njegov nastop dokaj siguran.

Senatu predseduje svetnik Tadić, ki je na glasu, kot eden najboljših srbskih juristov.

Ko je otvoril razpravo, je takoj naznanil, da je državni pravdnik Dinčić stavljal predlog, naj se obravnava vrši iz javnih in državnih ozirih pri zaprtih vratih.

Obtoženec Vašič in njegov zagovornik dr. Lazarević sta odločno protestirala proti predlogu državnega pravdnika, ter zahtevala, da se obravnava vrši javno.

Senat se je umaknil na kratko posvetovanje. Ko se je senat zopet vrnil v dvorano, je predsednik Tadić naznanil, da je sodišče ugodilo predlogu državnega pravdnika, ter sklenilo, da se ima obravnava vršiti pri zaprtih vratih. Obenem je odredil, da se ima dvorana izprazniti.

Občinstvo je s protestnimi klici zapuščalo dvorano, predsednik srbskega časnikarskega društva Curčić, pa je ironično vzkliknil: »Živela Avstrija!«

Predsednik je občinstvo opominjal, da so v sodni dvorani zabranjene vsake demonstracije.

Ko so stražniki izpraznili dvorano, se je pričela obravnava, ki so ji prisostvovali samo nekateri srbski in inozemski časnikarji ter par zaupnikov. Med zaupniki so bili med drugimi: poslanec dr. Masaryk, odvetnik dr. Hinko Hinković, glavni zagovornik v Zagrebu zaradi »veleizdaje« obtoženih Srbov in A. Pribičević, glavni obtoženec v zagrebškem »veleizdajniškem« procesu.

Predno je odredil čitanje obtožnice, je predsednik Tadić opozoril srbske časnikarje, da je obravnava tajna in da vsled tega srbskim listom prepovedano poročati o nji.

Nato se je čitala obtožnica. Obtožnica pravi med drugim, da je bil Vašič v času aneksijske krize in kasneje v zvezi z avstro - ogrskim poslanikom, grofom Forgachem, in da je falsificiral razne dokumente v svrhu, da je srbska vlada v zvezi s hrvaško-srbsko koalicijo na Hrvaškem delovala na to, da bi izzvala v Avstro-Ogrski revolucijo. Obtožnica zahteva, da se Vašiča obsodi in kaznuje zaradi izdajstva domovine po § 86 a kazenskega zakona.

Kot dokaz za krivdo Vašiča, navaja obtožnica Vašičeve lastno priznanje in 17 dokumentov, ki se nahajajo v rokah sodišča.

Med temi dokumenti se nahajajo originalni rokopisi uradnikov avstro - ogrskega poslanstva, Otona Franca in Swientochowskega.

Kot svedoke navaja obtožnica zdravnike: dr. Simonovića in dr. Vučetića, trgovca Obradovića, več uglednih belgradskih meščanov in prejšnjih prijateljev Vašičevih.

Po prečitani obtožnici, je dal predsednik besedo obtožencu Vašiču, ki je natančno obrazložil svoje delovanje, ter točno opisal svoje razmerje z avstro - ogrskim poslanstvom.

Vašič je izpovedal med drugim to - le: Nekoč sem se seznanil s tajnikom avstro - ogrskega poslanstva, Swientochowskim. V razgovoru me je jel izpraševati o društvu »Slovenski Jug«. Na njegova vprašanja sem mu dal take odgovore, da sem vnaprej vedel, da mu bodo ugajali. Koncem razgovora mi je Swientochowski ponudil mesto inštruktorja pri svojih otrocih, katero mesto sem sveda sprejel. Kmalu nato mi je Swientochowski povedal, da je poslanik grof Forgach izrazil željo, da bi bil predstavljen njemu.

Ta sestanek se je vršil v hiši poslaniškega svetnika Tieffenbacha, v prisotnosti Tieffenbacha, Swientochowskega in poslaniškega svetnika Otona Franca.

Grof Forgach me je prijazno sprejel, ter me pozval, naj marljivo nadaljujem svoje delo.

Kmalu nato mi je Swientochowski vročil okrog 200 zapisnikov o sejah društva »Slovenski Jug«.

Te zapisnike je svojeručno napisal v cirilici sam Swientochowski, a bili so polni hrvašizmov. Swientochowski mi je dal nalog, naj iz teh zapisnikov iztebim hrvašizme. To sem storil.

Nekaj dni kasneje je Swientochowski prinesel te zapisnike nazaj, rekoč, da grof Forgach neče imeti v arhivu spisov, ki so korigirani, in da jih je vsled tega treba prepisati. Stori sem tudi to. Vse te zapisnike sem podpisal s imenom Milan Stefanović. Za svoje delo sem dobival mesečno plačo po 600 K in še posebe po 100 in 50 kron. Za časa svojega delovanja sem imel večkrat sestanke s poslanikom, grofom Forgachem.

Dokumenti, ki sem jih prepisal, so bili nato fotografirani v stanovanju tajnika Swientochowskega.

Prvotno nisem vedel, za kaj naj služijo ti dokumenti. Kasneje pa sem prišel na to, da se jih hoče uporabiti za dokazilni material v Friedjungovem procesu. Čim sem se tega zavedel, sem shranil nekatere prepise in originalne za vse slučaje.

Opoldne je bila razprava prekinjena in se je nadaljevala ob 4. popoldne.

Pri tej razpravi so bile zaslišane priče, ki so v celnem obsegu potrdile Vašičevo izpoved.

Lastnik hiše, v kateri je stanoval Swientochowski, je izpovedal, da se nahajajo v Swientochowskega stanovanju sledovi žebelčkov za risanje, s katerimi so bili pritrtjeni »dokumenti« na steni, ko so jih fotografirali.

Zdravnika dr. Vučetić in dr. Simonović sta potrdila, da sta bila domača zdravnik pri Swientochowskem točno ob istem času, ki ga je navedel Vašič.

Izvedenci so končno konstatirali, da je dokument, o katerem trdi Vašič, da ga je svojeručno napisal Swientochowski, de facto le tega rokopis.

Nato so bili prečitani še razni protokoli in spisi, med temi tudi poročilo srbskega vojnega ministrstva in srbskega ministrstva zunanjih del.

Po govori državnega pravdnika in zagovornika dr. Lazarevića je bila razprava odgodena do petka popoldne.

Včeraj je sodišče izreklo, kakor smo poročali že v večerni izdaji, sodbo.

Vladimir Vašič je bil obsojen v petletno težko ječo.

Izdajatelj in odgovorni urednik:
Rasto Pustocemšek.

Kje naj kupujem dobre ure in zlatnino? Težko je med mnogimi oglašur, ki vsi svoje ure hvalijo za najboljše, pogoditi, katere ure so prave. — Priporočati je cenj. bral. cem, naj si zastoj dajo pripisati cenovnik svetovnoznane in poštene tvrdke za ure Maks Böhm, Dunaj IV., Margaretenstrasse 27/68. Tam bodo vselej poštene postreženi. Zadoštuje dopisnica z natančnim in razločnim naslovom zgorajšnje firme.

Borzna poročila.

Dunaj, 23. decembra. Slabo razpoloženje, ki je radi bližnjih praznikov vladalo že prejšnje dni na borzi, se tudi včeraj ni nič zboljšalo. Samo v šranki je bil opažati nekoliko živahniji promet. Opoldanska borza je izkazala jako rezerviran promet. Kreditke in alpinke so notirale nižje. V šranki se je živahno povpraševalo po bančnih vrednostih. Hotelske akcije so za 10 K poskočile. Rente so bile pretežno slabše. Devize so neizpremenjene.

Ljubljanska

„Kreditna banka v Ljubljani“.

Uradni kurz dunajske borze 23. decembra 1910.

Malobitni papirji.	Dunaj	Blagovni
4% majeva renta	93.50	93.70
4 1/2% srebrna renta	97.40	97.60
4% avstr. krona renta	93.35	93.65
4% ogr.	91.95	92.15
4% kranjsko deželno posojilo	96.—	97.—
4% k. o. čelške dež. banke	94.—	95.—
Srečke.		
Srečke iz l. 1880 %	222.50	228.50
„ 1884	322.—	328.—
„ 1888	159.—	165.—
„ zemeljske l. izdaje	304.50	310.50
„ 11.	298.75	304.75
„ ogrske hipotekne	258.25	264.25
„ d. komunalne	532.—	542.—
„ avstr. kreditne	540.—	550.—
„ ljubljanske	96.25	102.25
„ avstr. rdeč. križa	97.—	103.—
„ ogr.	67.—	73.—
„ banke	44.50	50.50
„ turške	262.25	265.25
Valute.		
Cekini	11.37	11.39
Marki	117.52	117.72
Franki	95.15	95.25
Lire	94.80	95.—
Rublji	253.25	254.—

Ljubljanske kreditne banke	480.—	500.—
Avstr. kreditnega zavoda	669.25	670.25
Dunajske banke družbe	555.—	556.—
Južne železnice	115.75	116.75
Državne železnice	749.75	750.75
Alpine-Montani	767.75	767.75
Čelške sladkorne družbe	255.—	257.—
Živnostenske banke	281.—	282.50

Cekini	11.37	11.39
Marki	117.52	117.72
Franki	95.15	95.25
Lire	94.80	95.—
Rublji	253.25	254.—

Zitne cene v Budimpešti.

Dne 23. decembra 1910.

Termin.

Pšenica za april 1911	za 50 kg	11.01
„ „ oktober 1911	za 50 kg	10.69
Rž za april 1911	za 50 kg	7.80
Koruzza za maj 1911	za 50 kg	5.62
Oves za april 1911	za 50 kg	8.42

Efektiv.

5 vin. višje.

Anton Šarc

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 5,
na voglu Ljubljanske ulice (nasproti glavni poti)

pristne švicarske vezenine

najcenejši nakup 182

oprem za neveste.

Vsem prijateljem
in znancem kličem

vesele božične praznike
: in veselo novo leto! :

FRAN ČUDEN,

urar, trgovec in
poselnik v Ljubljani.

Eng. Franchetti

v Ljubljani, Sodnijska ulica 2,

nasproti kavarni „Evropa“

priporoča svojo elegantno in higijenično
urejeno

3

brivnico

in prodajo raznih dišav in kozmetičnih predmetov
Svoji k svojini!

Prodaja se

283

prostorna hiša

z drvarnico, vrtom in dvoriščem; pri-
pravna je za vsako obrt.

Poisve se pri lastniku Jenkova ulica
št. 16.

Orodje za domačo uporabo.

Kladivo, klešče,
dileto, sveder in
zavijač,
zajemane dobro kakovosti

v lepi skrinjici, ki je pripravna za obe-
siti na steno, pošilja proti povzetju za
2 K 80 v
F. Vejdělek, izdelovalec orodja,
Břevnov pri Pragi. 274

T. Mencinger, Ljubljana,
Sv. Petra cesta

naznanja slavnemu občinstvu, da bode
v petek, dne 23. in v soboto, dne
24. decembra prodajal sveže ::

ribe

iz Severnega morja
po sledečih cenah;

Vahnja, velike ribe brez glave	kg K 1.40
Vahnja, male ribe brez glave	„ „ 80
Cablian	„ 1.—
Morski losos	„ 1.—
Krnlac	„ 1.—
Ostritnica	„ 1.40
Angler	„ 1.50
Zlati ostriz	„ —90
Schollen	„ 1.50
Rdeči jezik	„ 1.80
Kamballa	„ 2.80

Na ta dneva se prodaja nadalje polo-
novka, popolnoma po kapucinskem načinu
namočena kg à 72 v. Sveže morske ribe
iz Jadranskega morja po navadnih cenah
kakor vsak teden. 4233

Varstvena znamka: 179

Sidro.

Liniment. Capsici comp.

Nadomestilo za

PAIN-EXPELLER s sidrom

priznana izborna, bolečine tolažeče in
odvajalne mazilo ob prehlajenju itd. po
80 h, K 1.40 in 2.— se dobiva v vseh
lekarnah. Pri nakupu tega splošno
priljubljenega domačega zdravila
naj se jem jejo le originalne stekle-
nice v škatljicah z našo varstveno
znamko „sidrom“, potem je vsakdo
prepričan, da je dobil originalni
izdelek.

Dr. Richterjeva lekarna
pri „Zlatem levu“
v Pragi, Eliščina št. 5 nova.

Ceniki s koledarjem zastoj
in poštnine prosti. 1045

Pozor!

Kdor želi imeti
dobro uro, naj
zahteva z znamko

„UNION“

ker te ure so naj-
bolj trpežne in
natančne, dobe se
pri

Fr. Čudnu

urarja in trgovca v Ljubljani.

Deinčar in zastopnik
švicarskih tovar „Union“ v Biel in Genovi.

Uhani, pretani, briljantni.

Svetovno znane najfinije blage
po najnižjih cenah.

